Natuur
Naturalesa

Hofi Fontein

Na parti di e costa di nort den becindario di Boca Prins ta keda e Hofi Fontein di antes.E Hofi a wordo yama na e fuente natural di awa dushi cu ta keda net su tras. E fuente a origina einan dor di awacero cu ta cai riba e plano mas halto di e costa. Einan e awa di yobida ta penetra dor di e kalki y e ta sac bai mas abou te na un parti cu ta impenetrabel, y e coriente mes ta pusha e awa di modo cu e ta bolbe sali den e cura patras di e Hofi den forma di un fuente di awa dushi cu ta bon pa bebe.

Aan de noordoostkust ligt in de buurt van Boca Prins de voormalige plantage Hofi Fontein. De Hofi is vernoemd naar de natuurlijke zoetwaterbron die er vlak achter ligt. De bron is daar ontstaan door regenwater wat op het hoger gelegen kust-hoogterras valt. Daar dringt het regenwater door het kalksteen en zakt het verder naar beneden tot aan een ondoordringbare laag, waardoor het water door stroming wordt samengestuwd en vrijwel in de achtertuin van het huidige Hofi Fontein aan de oppervlakte te voorschijn komt, in de vorm van een bruikbare zoetwaterbron.

Dos siglo pasa e balor di e fuente aki a wordo evalua, probablemente pa prome biaha, riba su balor pa metanan agricola tambe. Esaki a wordo haci pa famia Gravenhorst kende tabata proprietario di e area rond di Fontein y a cultiv'e pa agricultura y a laga traha un cas riba dje tambe. Pa medio di un sistema di irigacion ingenioso di comchi, canal y molinanan di biento cu tabata pomp e awa manda pa parcelanan mas abou, nan por a cultiva diferente sorto di mata. Un cos ta sigur, esta cu den e tempo ey nan tabata planta spinashi, jambo, bonchi y bonchi largo. Na cuminsamento di siglo famia Gravenhorst a bende e tereno na famia Lacle, kendenan den añanan cincuenta a hur e cu imigrantenan Chines, kendenan tambe a usa e tereno pa plantacion. Ademas di planta berdura, nan a planta tambe paksoi, fruta manera banana y bacoba. Tabata y tin te ainda palonan di mispel y amandel.

Twee eeuwen geleden werd de waarde van deze bron, waarschijnlijk voor het eerst, ook voor landbouwdoeleinden op waarde geschat. Dat gebeurde door de familie Gravenhorst die het gebied rond Fontein in bezit had en het geschikt maakte voor landbouw en er ook een huis liet bouwen. Via een ingenieus irrigatiesysteem van bekkens, kanalen en windmolens die het water naar verder gelegen percelen pompten, konden er verschillende gewassen worden geteeld. Vast staat dat er in die tijd onder andere spinazie, jambo, peper, boonchi en kouseband is geteeld. In het begin van de vorige eeuw werd het terrein door de familie Gravenhorst verkocht aan de familie Laclé, die het vervolgens in de jaren vijftig aan Chinese immigranten verhuurde, die het gebied ook voor landbouw hebben gebruikt. Zij verbouwden behalve groenten als paksoi, ook fruit zoals bananen en bocoba. Er stonden (en staan) ook mispelbomen en amandelbomen.

Ambiente. vol. 12 (2003). p. 19-21

E imigrantenan Chines a keda cu e tereno aki te medio 1989, y despues di nan no tabata tin ningun interesado comercial mas. Negosacionnan a start e ora entre proprietaria sra Lacle y Parke nacional Arikok. Parke tabata kier a conserva e balor historico cultural di e tereno cu e stap aki y desaroyele pa metanan educativo. Plannan a wordo traha pa cuminsa cu trabounan di restauracion na e edificionan y e cura y pa drecha e sistema di irigacion cu tabata un poco descuida. E tanki cu ta conecta cu e fuente, tambe a keda restaura y atrobe a planta druif y fofoti. Dor di e sistema di irigacion nobo y introduccion di un cultivo di matanan local, e vegetacion riba e tereno a bona un biaha mas. Tambe a construi caminda pa cana y brugnan chikito over di e rooi di modo cu el a bira placentero pa publico. No solamente pa hende e ta un oasis dushi pa bishita, sino tambe pa hopi pahara y otro animalnan Hofi Fontein mientrastanto a bira nan hogar.

De Chinese immigranten zijn tot in de tweede helft van 1998 op het terrein gebleven, waarna er zich geen andere commerciële belangstellenden hebben gemeld. Er zijn toen onderhandelingen gestart tussen eigenaresse mevrouw Laclé en het natuurpark Arikok om een gebied van 4,5 hectare met gebouwen te huren en te beheren. Het Park wilde door deze stap de cultuurhistorische waarde van het gebied conserveren en het ook geschikt maken voor educatieve doeleinden. Er werden plannen gemaakt om restauratiewerkzaamheden aan de gebouwen en omheiningen uit te voeren en het enigszins verwaarloosde irrigatiesysteem te herstellen. De vijver, die in verbinding staat met de bron, werd ook hersteld en er werd opnieuw druif en fofoti geplant. Door het nieuw aangelegde irrigatiesysteem en de aanleg van een kwekerij voor inheemse bomen, is de vegetatie op het terrein opnieuw zeer weelderig. Ook werden er wandelpaden en bruggetjes over de beek aangelegd, zodat het er voor het publiek goed toeven is. Niet alleen voor mensen is het bij deze oase aangenaam verpozen, ook veel vogels en andere dieren hebben Hofi Fontein inmiddels als thuishaven gekozen.

Den e cas di antes cu a keda restaura y e edificio principal di Hofi Fontein, Parke Nacional Arikok a organisa un exposicion di e flora y fauna exepcional di e tereno. Tambe por mira con antes e hendenan tabata traha casnan di torta y tin tambe un sorto di salon di estilo cu mueblenan di temponan remoto. Tambe e edificio aki ta sirbi como centro di informacion pa Parke Arikok y e por wordo usa tambe como posibilidad educativo riba tereno di landscaping y mantencion di hofi.

In het gerestaureerde voormalige woonhuis en hoofdgebouw van Hofi Fontein heeft het Parke Nacional Arikok een tentoonstelling ingericht van de bijzondere flora en fauna uit het gebied. Ook is er te zien hoe men vroeger lemen huisjes construeerde en er is een soort stijlkamer met meubels uit vervlogen tijden. Verder dient dit gebouw ook als informatiecentrum voor Arikok en kan het dienst doen als mogelijkheid voor onderwijs op het gebied van landscaping en tuinonderhoud.

Y cerca di e fuente aki bo ta haya tambe e Cueba di Fontein. E cueba aki a wordo forma mas di miles di aña pasa dor cu e olanan tabata dal den e baranca na e costa aki. Dor cu e suelo tabata baha y subi, e actual cueba di stalagtita y stalagmita a forma. (druipsteengrot) Den e entrada di e cueba bo por mira pinturanan di Indjan te ainda. Nan ta supone cu e Indjannan no tabata usa e terenonan aki pa biba, pero nan tabata usa e cueba pa ritonan religioso. E periodo for di cual e pinturanan aki ta data ta dificil pa determina, pero nan ta pensa cu e mester ta entre añanan 300 y 1500. Esei no ta kita afo cu un bishita na e cueba y Hofi Fontein den su forma cu e ta awor, sigur ta bale la pena.
Pa mas informacion bo por tuma contacto cu Parke Nacional Arikok, tel. 582 8001 of cu redaccion di Ambiente.

En dan is er in de directe nabijheid van de bron natuurlijk ook nog Grot Fontein. Deze grot is duizenden jaren geleden ontstaan als brandingsholte in de kust. Door daling en opheffing van de bodem is de huidige (druipsteen)grot ontstaan. In de voorzaal van de grot zijn op het plafond tekeningen van Indianen te zien. Men veronderstelt dat de Indianen dit gebied niet bewoonden, maar dat de grot gebruikt werd voor religieuze rituelen. De periode waaruit deze tekeningen stammen is moeilijk vast te stellen, ergens tussen het jaar 300 en 1500. Dat neemt niet weg dat een bezoekje aan de grot en aan het huidige Hofi Fontein zeker de moeite waard zijn.
Voor meer informatie neemt u contact op met Parke Nacional Arikok, tel. 582 8001 of met de redactie van Ambiente.

ambiente@arubaexperience.com

